

Bezoekadres: Het Timmerhuis
Halvemaanpassage 90, Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Internet: www.rotterdam.nl

Van: Edith Luijsterburg
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2209-4331 - 22bo005510
Bijlage(n): 1

Onderwerp: NPO-Programma voortgang

Datum: 21 september 2022

Aan de commissie
WERK & INKOMEN, ONDERWIJS,
SAMENLEVEN,
SCHULDHULPVERLENING &
ARMOEDEBESTRIJDING, NPRZ
(WIOSSAN)

Geachte commissieleden,

In september 2021 en februari 2022 berichtte ik u over de inzet van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) dat in augustus 2021 van start ging om de gevolgen van corona binnen het onderwijs te herstellen. Ik heb aangegeven dat ik u op de hoogte houd van de vorderingen van de Rotterdamse invulling (21bb11845 en 22bb01099). In deze brief geef ik u de huidige stand van zaken.

De afgelopen maanden is hard gewerkt door de scholen en hun samenwerkingspartners, waaronder de gemeente, om met een efficiënte inzet van de NPO gelden de leerlingen zo goed en snel mogelijk weer terug te brengen naar het juiste niveau. De geboekte resultaten zijn zeer bemoedigend.

Over het NPO

Met het Nationaal Programma Onderwijs biedt de rijksoverheid hulp aan alle scholen en leerlingen om de opgelopen leerachterstanden in te halen en aandacht te hebben voor het sociale welzijn van kinderen. Zowel scholen als gemeenten ontvingen hiervoor extra middelen. In Rotterdam heb ik samen met het onderwijsveld een passende aanpak ontwikkeld. Belangrijkste uitgangspunt was dat de gemeentelijke aanpak aansluit bij de behoefte van de leerlingen en de extra inzet van scholen zelf.

Centraal in deze aanpak staan:

- het verstevigen van het netwerk van partners in de stad rond de scholen.
Deze partners bieden extra zorg, extra begeleiding voor taal en rekenen en extra activiteiten op school die het welbevinden van kinderen vergroten, zoals: muziek, cultuur, sport en activiteiten in of gericht op de natuur.
- het versterken van de veerkracht van kinderen en jongeren en van het onderwijsveld door middel van duurzame veranderingen.

De extra rijksmiddelen waren oorspronkelijk bedoeld voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023, maar de bestedingstermijn is verlengd tot het einde van het schooljaar 2024-2025. Daarmee is geen extra geld beschikbaar gekomen, maar hebben scholen en gemeenten wel meer tijd gekregen het geld te besteden.

Met deze brief informeer ik u over:

1. De uitkomsten van onderzoek naar de impact van corona op leerlingen in het Rotterdamse basisonderwijs.
2. De stand van zaken van de gemeentelijke aanpak.
Informatie over de achterliggende monitorgegevens en ervaringen per actielijn vindt u in de bijlage.
3. Het vervolg van de gemeentelijke aanpak.

1. Impact corona op leerlingen in het basisonderwijs

Om de effectiviteit van de interventies binnen het NPO te kunnen meten, is het belangrijk te weten wat de precieze impact van corona op de leerresultaten van leerlingen is geweest. Schoolbesturen BOOR, RVKO en PCBO hebben onderzoeksbureau Leerunie gevraagd om de impact van twee jaar corona op rekenen, spelling en begrijpend lezen te onderzoeken in de groepen 6, 7 en 8 van basisscholen. Aan dit onderzoek deden 110 Rotterdamse scholen mee. Met een deelname van 65% van alle Rotterdamse scholen en een spreiding van scholen die deelnamen, over de hele stad, geeft dit onderzoek een redelijk beeld van heel Rotterdam.

De resultaten laten niet alleen zien welke impact corona op de leerresultaten had, maar ook dat er een enorme veerkracht is onder leerlingen en docenten. Rotterdamse scholen laten volgens het onderzoek een sterk herstel zien, sterker dan scholen gemiddeld in Nederland! Een resultaat om ontzettend trots op te zijn. Alle hulde aan onze Rotterdamse leerlingen en hun leerkrachten.

Het volledige onderzoek is eerder aan uw raad aangeboden (22bb005066) en laat zien dat leerlingen bij de vakken spelling, rekenen en lezen gemiddeld genomen weer op het niveau van voor corona zitten, waarbij met name spelling in positieve zin opvalt. Daarbij moet worden aangetekend dat het gemiddelde resultaat positief is, maar het herstelvermogen wel aanzienlijk verschilt per school; van een half jaar achterstand naar ruim een half jaar voorsprong. Gelukkig is er door de verlengde bestedingstermijn van de NPO-gelden extra tijd om ook de resterende leervertragingen zo snel mogelijk in te lopen.

2. Stand van zaken van de gemeentelijk inzet NPO

Binnen de gemeentelijke NPO-aanpak zijn er de volgende actielijnen:

- Actielijn A: Extra taal en rekenen voor po en vo.
- Actielijn B: Extra hulpverlening en zorg op school
- Actielijn C: (Taal)ontwikkeling van de jongste kinderen
- Actielijn D: Leefstijl, bewegen en welzijn
- Actielijn E: Aanpak leraren: slimmer organiseren met kunstvakdocenten

Hieronder licht ik een aantal acties in het bijzonder toe. In de bijlage treft u een overzicht van de stand van zaken van alle actielijnen.

Extra taal en rekenen voor po en vo

Het project Tutoren zet specifiek in op het verkleinen van de taal- of rekenachterstand met extra taal- of rekenlessen, gegeven door tutoren in een 1-op-1 of 1-op-2 setting.

De tutoren zijn, op verzoek van schoolbesturen, studenten uit het hoger en wetenschappelijk onderwijs. In een later stadium volgt verkenning om ook mbo-studenten in te zetten als tutor.

De afgelopen periode zijn 68 studenten als tutor op een school geplaatst en kregen 378 leerlingen in het po les van tutoren, 216 voor rekenen en 162 voor taal. Van de 378 leerlingen die werden begeleid door tutoren zijn van 135 leerlingen onderzoeksgegevens bekend en daarvan is een groot deel (meer dan 80%) vooruitgegaan op taal en reken.

Scholen zijn positief over de inzet van tutores en leerlingen worden daadwerkelijk geholpen met taal en rekenen. De scholen zien veel inzet en enthousiasme bij de tutores. Leerlingen waarderen de extra lessen van tutores: zij kwamen gemotiveerd en met zelfvertrouwen terug in de groep.

Terwijl scholen positief zijn over de inzet van de tutores signaleert men verschillen in niveau en werkwijze tussen de tutores. Het laten aansluiten van roosters van studenten en de deelnemende scholen was soms lastig. Dat leidde tot minder inzet van tutores dan had gekund. Voor beide punten is extra aandacht in het vervolg.

Inmiddels is de uitvoering van het project door de gemeente overgedragen aan Stichting Student Mentoren. Zij leiden vanaf schooljaar 2022/2023 nieuwe studenten op tot tutores.

Extra hulpverlening en zorg op school

Naast leerachterstanden is er binnen de gemeentelijke NPO-aanpak ook extra aandacht voor het sociale welzijn van leerlingen. Zo wordt voorzien in extra hulpverlening en zorg op school door middel van schoolzorgteams. De schoolzorgteams zijn een samenwerking van het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs (PPO), aanbieders van schoolmaatschappelijk werk en de wijkteams. Het doel van de schoolzorgteams is om hulp eerder en efficiënter op de school in te zetten zodat leerlingen en hun gezinnen eerder en beter en dus effectiever worden geholpen. Daardoor sluiten onderwijs en zorg beter op elkaar aan. Op dit moment zijn op 20 po-scholen schoolzorgteams actief voor sneller en effectiever handelen bij kinderen met zorgvragen. Het uiteindelijke doel is om in twee jaar schoolzorgteams te introduceren op zoveel mogelijk Rotterdamse scholen voor primair onderwijs, waaronder ook de scholen voor speciaal basisonderwijs.

De eerste ervaringen met deze teams zijn positief. Met name de forse uitbreiding van het schoolmaatschappelijk werk levert goede resultaten op: er is veel sneller hulp voor leerlingen en hun ouders. Scholen geven aan daadwerkelijk minder werkdruk te ervaren rondom de zorgvraag van leerlingen. Scholen hebben de regie gekregen over de teams en zijn positief over de samenwerking met de wijkteams, PPO en schoolmaatschappelijk werk. Een volgende stap is om samen met de po scholen in kaart te brengen wat de sociaal emotionele achterstanden zijn van leerlingen en of het aanbod wat we nu inzetten voldoende aansluit bij de behoefte van de leerlingen.

Recent is ook de aanpak op het vo/vso gestart. Op twee vo-scholen is een adviseur actief voor het thema welbevinden. Deze adviseur inventariseert de op school aanwezige interventies voor het verbeteren van het welbevinden en adviseert de school welke interventies aan de gereedschapskoffer van de school en de medewerkers kunnen worden toegevoegd bij het verbeteren van het welzijn van de leerlingen. In schooljaar 2022/2023 start een individueel traject voor 100 vo-leerlingen. Voor de inzet in schooljaar 2023/2024 worden momenteel verkennende gesprekken gevoerd met schoolbesturen en instellingen.

Leefstijl, bewegen en welzijn: gezonde voeding

In april 2022 is gestart met de eerste fase van de pilot ontbijt voor kinderen op basisscholen in Delfshaven (naar aanleiding van motie 21bb15347 Eerst een boterham, daarna taal en rekenen). Vlak voor de zomervakantie deden er vier scholen mee aan deze pilot. Eind van schooljaar 2022-2023 nemen naar verwachting 17 scholen deel. We zien echter dat het uitbreiden van het aantal scholen veel inzet van de uitvoerende (vrijwilligers)organisatie vergt, daardoor gaat het uitbreiden van het aantal scholen langzamer dan verwacht. Momenteel worden er 1450 ontbijten per week verzorgd. Vanaf schooljaar 2022/2023 start op een pilot met het aanbieden van een gezonde schoollunch.

Aanpak leraren: slimmer organiseren met kunstvakdocenten

Een van de uitdagingen in het onderwijs die uiteraard ook van invloed is op de uitvoering van het NPO is het lerarentekort: om leerachterstanden weg te werken of te bouwen aan veerkracht en sociaal welzijn zijn voldoende leerkrachten cruciaal. Een van de acties binnen de gemeentelijke NPO-aanpak is dan ook gericht op het aanpakken van het lerarentekort. Binnen de aanpak worden kunstvakdocenten ingezet voor het reguliere primair onderwijs. Het Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) coördineert dit programma en werkt hierin nauw samen met culturele instellingen waaronder Stichting Kunstzinnige Vormgeving Rotterdam (SKVR). Het programma is erop gericht kunstvakdocenten breder in te zetten dan tot nu toe gebruikelijk was en daarmee oplossingen te bieden voor knelpunten op scholen. Op dit moment zijn 14 kunstvakdocenten werkzaam op 5 po-scholen. Deelnemende scholen waarderen de samenwerking en de inzet van kunstvakdocenten en het streven is om het aantal deelnemende scholen uit te breiden tot 14 scholen.

3. Vervolg gemeentelijke aanpak

Ook in de vervolgfase van onze NPO-aanpak is het van belang dat deze goed aan blijft sluiten bij de behoefte van de scholen en bij de extra inzet die de scholen plegen. Hierover blijf ik in gesprek met scholen over hun vraag en behoefte, over wat werkt en minder goed werkt. Gedurende de resterende periode van de NPO-aanpak (tot einde schooljaar 2024-2025) blijf ik dan ook ervaringen en effecten meten en wordt de aanpak aangepast waar nodig. Gezamenlijk met schoolbesturen streef ik er naar de opgelopen achterstanden zo snel mogelijk in te halen. De krapte op de arbeidsmarkt is zowel voor het onderwijs als voor de inzet van de interventies een serieus risico. Daar waar de krapte zich voordoet, slagen we er tot nu toe in om deze op een creatieve manier op te lossen. Daar waar onze partners door tekorten geen mensen kunnen leveren, worden bijvoorbeeld mensen uit de gemeentelijke organisatie ingezet op uitvoeringsonderdelen.

Wanneer de krapte echter nog verder toeneemt, neemt ook het risico toe dat het niet meer lukt om interventies op een adequate manier voort te zetten. Wanneer dit zich voordoet zal ik u hiervan tijdig op de hoogte stellen en de gevolgen daarvan inzichtelijk maken.

Afdoeningen

Ik deed uw commissie een aantal toezeggingen op de NPO-aanpak, die ik met deze brief voorstel af te doen:

- ouders worden betrokken bij de hulp en ondersteuning (actielijnen C en D) of nemen zelfs deel aan de activiteiten (actielijn C: Muzieklessen in de peutergroep). De scholen worden zoveel mogelijk ontlast: de aanpak leraren in lijn E is daarvan een goed voorbeeld. In de bijlage leest u hier meer over op (onder andere) pagina's twee en drie. Ik stel voor om toezegging 21bb12767: *Dat ouders worden betrokken en wordt gewaakt voor overbelasting van de onderwijsinstellingen* hiermee af te doen.
- de koppeling van zorg en onderwijs wordt onder meer in de actielijnen B en D in de praktijk gebracht. Een succesvolle uitvoering kan worden gebruikt als een gedegen onderbouwing voor de lobby bij het rijk voor de ontschotting van de middelen. Ik stel voor om toezegging 21bb12768: *Te blijven lobbyen bij het Rijk voor ontschotting van middelen Zorg en Onderwijs* hiermee af te doen.

Tot slot

Zoals u hebt kunnen lezen is de uitvoering van het NPO-programma goed onderweg. De eerste resultaten zijn zichtbaar en veel Rotterdamse kinderen en scholen worden bereikt. De komende periode zal dat aantal nog verder groeien. De succesvolle onderdelen van het programma zullen, in overleg met de partners, worden geborgd, bijvoorbeeld in het nieuwe Rotterdams Onderwijs Beleid. Ik zie het vervolg van onze aanpak met vertrouwen tegemoet en houd u graag in maart en september 2023 op de hoogte van de verdere vorderingen van deze Rotterdamse invulling van het NPO.

Met vriendelijke groet,

Said Kasmi
Wethouder Onderwijs, Cultuur, Evenementen

Bijlage(n):

NPO-resultaten 2021-2022